

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Piętnaste sprawozdanie z postępów w realizacji strategii UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) i amunicji do tych rodzajów broni oraz nielegalnego handlu nimi – (2013/I)

(2014/C 178/02)

I. WPROWADZENIE

Piętnaste sprawozdanie z postępów w realizacji strategii UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) i amunicji do tych rodzajów broni oraz nielegalnego handlu nimi dotyczy działań UE w pierwszej połowie 2013 r. (od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 30 czerwca 2013 r.). Sprawozdanie zostało przygotowane przez stanowiący część ESDZ Dział ds. Broni Masowego Rażenia, Broni Konwencjonalnej i Przestrzeni Kosmicznej, we współpracy z innymi właściwymi służbami ESDZ i Komisji Europejskiej. W okresie sprawozdawczym UE nadal poruszała kwestie związane z BSiL i amunicją do tych rodzajów broni na wszystkich forach wielostronnych, jak również w ramach dialogu politycznego prowadzonego z państwami trzecimi w kontekście odpowiednich instrumentów międzynarodowych, takich jak Program działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką oraz zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach. W szczególności UE czynnie uczestniczyła w końcowej konferencji dyplomatycznej ONZ poświęconej traktatowi o handlu bronią (18–28 marca 2013 r., Nowy Jork) i z zadowoleniem odniosła się do przyjęcia tego traktatu przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 2 kwietnia 2013 r. W tym okresie UE kontynuowała również realizację różnorodnych projektów dotyczących zwalczania nielegalnego handlu i nadmiernego gromadzenia BSiL i amunicji do tych rodzajów broni lub zapobiegania tym procederom oraz rozpoczęła prace nad nowymi inicjatywami, które miały być rozwijane w kolejnych miesiącach.

II. REALIZACJA PLANU DZIAŁANIA PRZEWIDZIANEGO W STRATEGII UE DOTYCZĄCEJ
BSiLII.1 **Skuteczny multilateralizm służący wypracowaniu globalnych, regionalnych i krajowych mechanizmów, które mają przeciwdziałać dostawom i destabilizującemu rozprzestrzenianiu BSiL i amunicji do tych rodzajów broni**

- a) *Realizacja programu działania ONZ z 2001 r. na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach*

W ramach decyzji Rady w sprawie wspierania działalności Biura NZ ds. Rozbrojenia w celu realizacji programu działania ONZ dotyczącego zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką we wszystkich jego aspektach, zwalczania i eliminowania go (decyzja Rady 2011/428/WPZiB z dnia 18 lipca 2011 r.) w dniach 10–11 czerwca 2013 r. w Kairze zorganizowane zostało wspólnie z Sekretariatem Ligi Państw Arabskich (LPA) posiedzenie regionalne dla członków tej organizacji poświęcone wdrażaniu wspomnianego programu.

Posiedzenie to było pierwszym posiedzeniem regionalnym poświęconym tej kwestii, które odbyło się po konferencji przeglądowej z 2012 r., podczas której wszystkie państwa członkowskie ONZ uzgodniły w drodze konsensusu dokument końcowy na rzecz wzmocnienia pełnej i skutecznej realizacji ww. programu w przyszłości. Znaczną część posiedzenia w Kairze zajęły dyskusje nad wynikami konferencji przeglądowej. Niektóre państwa LPA wyraziły również chęć udziału w szkoleniach dotyczących zarządzania amunicją i z zadowoleniem odniosły się do faktu, że międzynarodowe wytyczne techniczne dotyczące amunicji zostały przetłumaczone na arabski w ramach realizacji działań na mocy decyzji Rady. Państwa LPA dobrze przyjęły również oengetowskie oprogramowanie dotyczące wspomnianych wytycznych (SaferGuard), które także zostało opracowane przy wsparciu UE dla działań Biura NZ ds. Rozbrojenia, tak by zapewnić ekspertom w tej branży dokładne i skuteczne narzędzie wdrażania norm bezpieczeństwa amunicji będących częścią tych wytycznych (zob. <http://www.un.org/disarmament/un-saferguard/>).

W pierwszej połowie 2013 r. poczyniono również dalsze istotne postępy w wykonywaniu decyzji Rady 2011/428/WPZiB, wprowadzając wyposażenie do znakowania broni w trzech afrykańskich krajach. Po przeprowadzeniu szczegółowych konsultacji, z wnioskiem o wyposażenie w takie maszyny wystąpiły odpowiednie organy w Burkinie Faso, Togo i, co istotne, w Mali. W Mali trwa konsolidacja sił zbrojnych (z pomocą rządu Francji) i oczekuje się, że kraj ten w nadchodzących miesiącach wystąpi z poważną inicjatywą w zakresie zamówień. Program znakowania mógłby potencjalnie dobrze wpisać się w działania reformatorskie. Biuro ONZ ds. Rozbrojenia współpracuje z wszystkimi trzema krajami w celu sformalizowania dostaw maszyn do znakowania i proces ten będzie jednym z głównych punktów wykonywania decyzji Rady w nadchodzących miesiącach. Jednocześnie z uwagi na pomyślne ukończenie prac nad międzynarodowymi wytycznymi technicznymi dotyczącymi amunicji w ramach oenztetowskiego SaferGuard i oprogramowaniem do nich, w listopadzie 2013 r. zostanie zorganizowane spotkanie inauguracyjne rady przeglądu technicznego w ramach oenztetowskiego programu SaferGuard, by określić dalsze działania związane z programem.

b) *Traktat o handlu bronią*

UE z dużym zadowoleniem przyjmuje pomyślne przyjęcie traktatu o handlu bronią i jest głęboko przekonana, że – jeżeli zostanie on powszechnie i skutecznie wdrożony – może wyraźnie przyczynić się do tego, by legalne międzynarodowe transfery broni przebiegały w sposób bardziej odpowiedzialny i przejrzysty, oraz istotnie pomóc w zwalczaniu nielegalnego handlu bronią. W tym celu UE zamierza wspierać powszechne stosowanie i pełne wdrożenie traktatu.

Ważny krok stanowiło uwzględnienie BSiL w postanowieniach traktatu. Bardziej rygorystyczne kontrole legalnych międzynarodowych transferów BSiL, np. poprzez ostrzejsze kontrole i zabezpieczenia w odniesieniu do końcowego przeznaczenia, jak również środki minimalizujące przenikanie broni mogą w jeszcze większym stopniu ograniczyć ryzyko, że ta BSiL stanie się przedmiotem nielegalnego handlu. W ten sposób traktat o handlu bronią uzupełni inne stosowne instrumenty ONZ, np. program działania ONZ dotyczący zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką we wszystkich jego aspektach oraz protokół ONZ o handlu bronią.

UE aktywnie uczestniczyła w końcowej konferencji dyplomatycznej ONZ poświęconej traktatowi o handlu bronią (18–28 marca 2013 r. w Nowym Jorku) zgodnie ze przysługującym jej w ONZ statusem obserwatora. Ze względu na brak konsensusu oraz sprzeciw tylko trzech państw ONZ (Syrii, KRLD i Iranu) projektem tekstu traktatu opracowanym w trakcie konferencji zajęło się Zgromadzenie Ogólne ONZ, które przyjęło go w głosowaniu 2 kwietnia. Wszystkie państwa członkowskie UE podpisały traktat o handlu bronią od momentu jego otwarcia do podpisu w dniu 3 czerwca, a obecnie trwa ratyfikacja zgodnie z odnośnymi unijnymi i krajowymi wymogami proceduralnymi.

W związku z zakończeniem wykonywania decyzji Rady 2010/336/WPZiB z dnia 14 czerwca 2010 r., mającej wesprzeć proces związany z traktatem o handlu bronią poprzez zorganizowanie szeregu seminariów regionalnych na całym świecie, w dniu 22 stycznia 2013 r. przyjęto decyzję Rady 2013/43/WPZiB, by kontynuować wsparcie UE w tej dziedzinie. W marcu i czerwcu 2013 r. odbyły się w Genewie dwa seminaria, w których udział wzięły najistotniejsze zainteresowane podmioty i które posłużyły, odpowiednio, przygotowaniu marcowej konferencji dyplomatycznej oraz ocenie przyszłych wyzwań związanych z wdrażaniem.

c) *Realizacja Protokołu przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (UNTOC)*

W dniu 22 marca 2013 r. przyjęty został projekt decyzji Rady w sprawie zawarcia Protokołu przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją (protokołu o handlu bronią), uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej; oczekuje się, że Rada, jeśli wyrazi na to zgodę Parlament Europejski, przyjmie decyzję przed końcem roku. Ten wniosek ustawodawczy ma zakończyć proces transpozycji postanowień protokołu o handlu bronią do prawodawstwa UE. Wciąż oczekuje się na zawarcie przez UE protokołu o handlu bronią; jest to jej międzynarodowe zobowiązanie.

W ramach długoterminowego komponentu Instrumentu na rzecz Stabilności w pierwszej połowie 2013 r. kontynuowano realizację trzyletniego projektu (marzec 2011 r. – luty 2014 r.) mającego na celu zapobieganie międzynarodowemu nielegalnemu handlowi bronią palną i zwalczanie tego procederu poprzez propagowanie ratyfikacji i wdrożenia protokołu o handlu bronią. Zakres geograficzny projektu obejmuje Afrykę Zachodnią (Benin, Burkina Faso, Gambia, Ghana, Mali, Mauretania, Senegal, Togo), Amerykę Południową (Argentyna, Boliwia, Brazylia, Chile, Paragwaj, Urugwaj) oraz Karaiby (Jamajka). Nadal zapewniano ukierunkowane wsparcie techniczne w zakresie harmonizacji prawa oraz budowania zdolności w dziedzinie zarządzania BSiL zgodnie z celem zakładającym wspieranie ratyfikacji i wdrożenia protokołu o handlu bronią w Ameryce Łacińskiej, na Karaibach i w Afryce Zachodniej. Projekt ma również na celu podniesienie świadomości o kwestiach związanych z BSiL, tak by zwiększyć udział społeczeństwa obywatelskiego i jego nadzór w tej dziedzinie. Kolejne przewidziane działania obejmują przeprowadzenie analizy na temat międzynarodowego handlu bronią, dzięki czemu państwa partnerskie zyskają dowody pozwalające im odpowiednio kształtować swoją politykę. Projekt jest wdrażany przez Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC).

W ramach długoterminowego komponentu Instrumentu na rzecz Stabilności UE udziela też pomocy finansowej Interpolowi na utworzenie i uruchomienie bazy danych do śledzenia i identyfikowania zagubionej, ukradzionej, sprzedanej i przemyconej broni palnej (iARMS) za pośrednictwem systemu Interpolu I24/7; baza ta ma na celu ułatwić regionalną i ponadregionalną wymianę informacji i współpracę dochodzeniową między organami ścigania. W ramach pilotażowego rozruchu (2011–2012) także skupiono się na Afryce Zachodniej (Benin, Burkina Faso, Gambia, Ghana, Mali, Mauretania, Senegal, Togo), Ameryce Południowej (Argentyna, Boliwia, Brazylia, Chile, Paragwaj, Urugwaj) i Karaibach (Jamajka), a także dodatkowo na państwach europejskich (Republika Czeska, Chorwacja, Hiszpania, Portugalia). Kontrakt dotyczący drugiego etapu długoterminowego wsparcia z Instrumentu na rzecz Stabilności na rzecz prowadzonego przez Interpol systemu iARMS rozpoczął się w styczniu 2013 r. (2013–2014). Celem drugiego etapu jest zwiększenie funkcjonalności systemu i uczynienie go dostępnym dla wszystkich 190 członków Interpolu. Projekt przewiduje także związane z tym budowanie zdolności, szkolenie, jak również usługi w zakresie wywiadu kryminalnego dotyczącego zwalczania przestępczości mającej związek z bronią palną.

Aby jeszcze bardziej udoskonalić podejście UE do kwestii broni palnej, Komisja (DG do Spraw Wewnętrznych) opracowuje obecnie (planowany na październik 2013 r.) komunikat wskazujący dziedziny, w których wymagane są dalsze działania ustawodawcze i operacyjne. Komunikat zawierać będzie podsumowanie, z punktu widzenia egzekwowania prawa, istniejących działań UE mających na celu ograniczenie handlu bronią palną; zostaną w nim też przedstawione dalsze kroki, jakie zdaniem Komisji można podjąć w tej dziedzinie. Komisja pracuje obecnie również nad zdefiniowaniem odnośnego „pakietu w sprawie broni palnej 2015”, prawdopodobnie wraz z wnioskami ustawodawczymi – po pierwsze w sprawie pozbawiania broni palnej cech użytkowych oraz procedur znakowania, a po drugie w sprawie zbliżenia sankcji karnych za nielegalny handel bronią palną.

W marcu 2013 r. przyjęta została również decyzja Komisji powołująca w Komisji grupę ekspertów w zakresie nielegalnego handlu bronią, a pierwsze posiedzenie tej grupy zaplanowano na koniec 2013 roku. Grupa ta powinna składać się z ekspertów w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego, w tym producentów broni palnej i naukowców oraz innych osób, które zdaniem Komisji dysponują cenną wiedzą fachową, która może być pomocna Komisji przy opracowywaniu ewentualnych wniosków ustawodawczych i inicjatyw politycznych służących usprawnieniu działań przeciwko nielegalnemu handlowi bronią palną w celu ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego UE.

Wśród priorytetów UE w walce z przestępczością w cyklu politycznym obejmującym lata 2014–2017 Rada ujęła również strategiczny cel dotyczący zmniejszenia zagrożenia dla obywateli związanego z bronią palną. UE powinna również objąć przywództwo operacyjne we wspieraniu międzynarodowych norm, zajmując się odwiecznym i trudnym do rozwiązania problemem nielegalnego handlu bronią palną. Decyzja o uwzględnieniu broni palnej w kolejnym cyklu politycznym stanowi idealną okazję, by dać niezbędny bodziec do działania państwom członkowskim i Europolowi.

Przygotowywane jest ponadto badanie Eurobarometru, by ustalić poglądy na temat tego, jaka powinna być rola UE w zaradaniu zagrożeniom związanym z bronią palną; planuje się, by w badaniu udział wzięli różnorodni respondenci, w tym organizacje zrzeszające ofiary i inne organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

d) *Kontrola wywozu*

Działania informacyjne dotyczące kontroli wywozu uzbrojenia wzmocniono w jeszcze większym stopniu dzięki przyjęciu decyzji Rady 2012/711/WPZiB, która przewiduje nowy zestaw działań na rzecz państw trzecich, w tym regionalne seminaria, wizyty studyjne, wymiany pracowników oraz pomoc indywidualną. Wykonywanie wspomnianej decyzji rozpoczęto na początku 2013 r., przeprowadzając weryfikację pod kątem prawnym projektu czarnogórskiej ustawy o kontroli wywozu uzbrojenia (marzec 2013 r.); następnie zorganizowane zostały dla państw Europy Południowo-Wschodniej warsztaty regionalne na temat kontroli przeznaczenia końcowego (czerwiec 2013 r.) oraz wizyta studyjna dla urzędników z Gruzji, Azerbejdżanu i Białorusi, której gospodarzem była Szwecja (czerwiec 2013 r.).

W pierwszej połowie 2013 r. przeprowadzono dialogi polityczne na temat kwestii kontroli wywozu uzbrojenia z Norwegią i Ukrainą.

II.2. **Kwestie BSiL w ramach dialogów politycznych z państwami trzecimi i organizacjami regionalnymi, klauzule o BSiL**

Kwestie BSiL były uwzględniane w wielu regularnych **dialogach politycznych UE z państwami trzecimi** i we współpracy z organizacjami regionalnymi. W ramach dialogu politycznego na temat nieprolifracji, rozbrojenia i kontroli zbrojeń zorganizowano spotkania na szczelbu grupy roboczej z Rosją (w Moskwie, 4 marca 2013 r.) i Ukrainą (w Brukseli, 15 maja 2013 r.). Ponadto nowo mianowany główny doradca i specjalny wysłannik ds. nieprolifracji i rozbrojenia przeprowadził wiele nieformalnych konsultacji z różnymi podmiotami przy okazji ważnych posiedzeń, w tym konferencji poświęconej traktatowi o handlu bronią, która odbyła się w marcu 2013 r. w Nowym Jorku (z udziałem m.in. Algierii, Brazylii, Egiptu, Indii, NATO, Nigerii, Meksyku, Pakistanu, Stanów Zjednoczonych, Wenezueli, Biura NZ ds. Rozbrojenia, Wietnamu, Indonezji, Kazachstanu, Peru, Rosji, Singapuru, Republiki Południowej Afryki, Tajlandii), drugiej komisji przygotowawczej Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej zorganizowanej na przełomie kwietnia i maja 2013 r. w Genewie (z udziałem m.in. Egiptu, Ligi Państw Arabskich, Republiki Południowej Afryki, Peru) oraz trzeciej konferencji przeglądowej konwencji o broni chemicznej, która odbyła się w kwietniu 2013 r. w Hadze (z udziałem m.in. OPCW i Stanów Zjednoczonych).

Zgodnie z **konkluzjami Rady w sprawie włączania kwestii BSiL do umów zawieranych przez UE z państwami trzecimi**, przyjętymi w grudniu 2008 r., prowadzone są obecnie negocjacje w sprawie włączania kwestii BSiL do odnośnych umów UE z Afganistanem, Australią, Brunei, Japonią, Kanadą, Kazachstanem, Malezją, Mercosurem, Nową Zelandią i Singapurem.

II.3 **Konkretne projekty pomocy UE na rzecz państw trzecich i organizacji regionalnych**

(a) *Balkany Zachodnie*

I. 1 kwietnia 2013 r. rozpoczęto program następczy zakładający kontynuację działań mających na celu poprawę – poprzez krótkoterminowy komponent Instrumentu na rzecz Stabilności – ochrony, bezpieczeństwa oraz perspektyw rozwojowych osób i lokalnych społeczności, które mogą być zagrożone przypadkowymi wybuchami w magazynach z amunicją w Bośni i Hercegowinie. Program koncentruje się wyłącznie na amunicji wysoce niebezpiecznej i nietrwalej, którą przeznaczono do zniszczenia z uwagi na jej kiepski stan, oraz na poprawie norm bezpieczeństwa odnośnie do magazynów z amunicją. Te ostatnie działania prowadzone będą w partnerskiej współpracy z misją OBWE w Bośni i Hercegowinie. Program ma również zapewnić pomoc w usprawnieniu mechanizmów rządu Bośni i Hercegowiny w zakresie inspekcji i sprawdzania amunicji, a także podnieść poziom wiedzy fachowej dotyczącej kwestii administracyjnych i prawnych, którą dysponują władze, oraz poprawić stosowane przez nie rozwiązania.

II. W związku ze zobowiązaniami podjętymi w deklaracji z Tirany dotyczącymi zwalczania nielegalnego handlu bronią w Bałkanach Zachodnich, delegatura Unii w Bośni i Hercegowinie oraz specjalny przedstawiciel UE w tym państwie ściśle współpracowali z UNDP w zorganizowaniu i przeprowadzeniu konferencji ministerialnej poświęconej kontroli uzbrojenia w kontekście rozszerzenia UE, która odbyła się 18–19 czerwca 2013 r. Konferencja skierowana była do przedstawicieli władz Bośni i Hercegowiny wysokiego szczebla zajmujących się dziedziną kontroli uzbrojenia, a także do międzynarodowych organizacji zaangażowanych w te kwestie. Konferencja posłużyła omówieniu dwóch podstawowych tematów: skutecznej walki z nielegalnym handlem bronią oraz odbieraniu nielegalnie posiadanej broni na całym terytorium Bośni i Hercegowiny. Delegatura i specjalny przedstawiciel UE w Bośni i Hercegowinie współpracowali z Europolem, który pomógł im w przygotowaniu przedstawionych podczas konferencji prezentacji dotyczących wpływu nielegalnej broni przemycanej do UE z państw Bałkanów Zachodnich. Ponadto delegatura i specjalny przedstawiciel UE przewodniczyli dyskusji panelowej na temat nielegalnego handlu bronią i zaprezentowali najważniejsze wymogi i standardy UE w tej dziedzinie. Władze Bośni i Hercegowiny wezwano, by rozważyły transpozycję stosownych przepisów dyrektywy Rady 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni oraz dyrektywy 2008/51/WE zmieniającej dyrektywę Rady 91/477/EWG do przepisów krajowych dotyczących definicji, podziału na kategorie, systemu znakowania, a także zwiększenia współpracy w zwalczaniu nielegalnego handlu bronią. Uczestnicy konferencji stwierdzili, że by przeciwdziałać nielegalnemu handlowi bronią niezbędne są ściślejsza współpraca w dziedzinie egzekwowania prawa, lepsza wymiana informacji i danych wywiadowczych, a także dalsze zbliżanie ram ustawodawczych do standardów międzynarodowych i unijnych. Uznano również, że w całym państwie i zgodnie z międzynarodowymi standardami kontroli broni strzeleckiej należy przeprowadzić skoordynowaną w czasie kampanię na rzecz oddawania nielegalnie posiadanej broni.

III. UE rozważa także obecnie kontynuowanie wsparcia, jakiego uprzednio udzieliła Centrum Kontroli BSiL dla Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej (SEESAC), by jeszcze zmniejszyć zagrożenie wynikające z nielegalnego handlu BSiL w Europie Południowo-Wschodniej. Opierając się na doświadczeniach z pomyślnego wykonania decyzji Rady 2010/179/WPZiB, można by rozszerzyć zakres ewentualnego projektu następczego o Republikę Mołdawii i Kosowo (*), a jednocześnie wzmocnić aspekt współpracy regionalnej, ponieważ najskuteczniej zapewnia ona długoterminowe skutki i trwały charakter.

IV. Ponadto w okresie sprawozdawczym operacja EUFOR Althea w dalszym ciągu uczestniczyła w staraniach społeczności międzynarodowej na rzecz rozwiązania problemu nadwyżki zapasów amunicji konwencjonalnej w posiadaniu Ministerstwa Obrony Bośni i Hercegowiny.

b) *Region OBWE*

W ramach decyzji Rady 2012/662/WPZiB dotyczącej wspierania działań zmniejszających ryzyko nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką oraz nadmiernego jej gromadzenia w regionie Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) w okresie sprawozdawczym przeprowadzono następujące działania:

W dniach 24–26 kwietnia 2013 r. odbyło się w Wiedniu dla uczestników z 12 państw z Europy Południowo-Wschodniej, Europy Wschodniej i Kaukazu szkolenie na poziomie ekspertów na temat egzekwowania kontroli pośrednictwa w handlu BSiL. W trakcie szkolenia skupiono się na technikach prowadzenia dochodzeń i zaskarżania. Zostało ono zorganizowane przez OBWE wraz z ekspertami ze Zjednoczonego Królestwa, a przeprowadzone również z udziałem Biura NZ ds. Rozbrojenia, UNODC oraz amerykańskiego programu kontroli eksportu i powiązanych kwestii bezpieczeństwa granic. Uczestnicy dowiedzieli się o przepisach, procedurach i technikach prowadzenia dochodzeń i zaskarżania, a także przeanalizowali dwa studia przypadku. W ramach szkolenia podkreślono m.in. potrzebę dopracowania przepisów dotyczących pośrednictwa obowiązujących w niektórych państwach, zwłaszcza odnośnie do ich prawa karnego. Rozważane są obecnie ewentualne działania następcze w tej kwestii.

Po zaprezentowaniu 28–30 maja 2013 r. w Mińsku aplikacji do elektronicznego prowadzenia dokumentacji dotyczącej BSiL oraz amunicji państwom-uczestnikom OBWE rozpoczął się sześciomiesięczny okres testowy, w którym aktywny udział wzięły ministerstwa obrony Albanii, Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry, Kazachstanu, Kirgistanu, Republiki Mołdawii, Serbii i Tadżykistanu. Otrzymały one w celach testowych laptopy z zainstalowanym oprogramowaniem i instrukcje dla użytkownika. Kilka innych państw-uczestników OBWE wyraziło zainteresowanie uzyskaniem dodatkowych informacji na temat tego oprogramowania, tak by mogły dołączyć do projektu na późniejszym etapie. Oprogramowanie zostanie również przetłumaczone na język angielski, serbsko-chorwacki i mołdawski.

Działania prowadzone na mocy decyzji Rady dotyczące zwiększenia bezpieczeństwa fizycznego magazynów z BSiL oraz niszczenia takiej broni na Białorusi i w Kirgistanie skupiały się na opracowaniu niezbędnych ram prawnych i wstępnym zaplanowaniu konkretnych dalszych działań wykonawczych.

c) *Afryka*

I. W pierwszej połowie 2013 r. kontynuowano wdrażanie decyzji Rady 2012/121/WPZiB dotyczącej wspierania działań propagujących dialog i współpracę UE, Chin i Afryki w zakresie kontroli broni konwencjonalnej. Dotychczas projekt pozwolił na uzyskanie namacalnych wyników, jeśli chodzi o podnoszenie świadomości i pogłębienie dialogu między przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, przemysłu i rządu z Chin, UE i państw afrykańskich na temat zwalczania nielegalnego handlu BSiL i jej nadmiernego gromadzenia w Afryce, w szczególności w Afryce Wschodniej. W Afryce, Chinach i państwach członkowskich UE odbyło się dotąd ponad 30 spotkań dwustronnych, a także trzy spotkania grupy roboczej ekspertów z Afryki, Chin i UE ds. broni konwencjonalnej, jedna wizyta studyjna w Sudanie Południowym oraz regionalna konferencja poświęcona rozwiązywaniu kwestii nielegalnej BSiL i amunicji w Afryce Wschodniej (2–3 lipca 2013 r. w Nairobi). To ostatnie spotkanie odbyło się pod egidą wspomnianej grupy roboczej ekspertów, a jego gospodarzem byli Africa Peace Forum oraz Saferworld, we współpracy z kenijskim krajowym punktem kontaktowym do spraw broni strzeleckiej oraz Regionalnym Centrum Broni Strzeleckiej i Lekkiej (RESCA) dla Regionu Wielkich Jezior, Rogu Afryki i państw granicznych, było więc konstruktywnym dopełnieniem bieżącego wsparcia dla RESCA z Instrumentu na rzecz Stabilności (zob. poniżej w pkt II).

(*) Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

Wszystkie te działania wykazały zwiększone zaangażowanie ze strony chińskiej, w tym wysokiej rangi ekspertów wojskowych. W artykułach prasowych zaczęto poświęcać uwagę kwestii nielegalnej BSiL w Afryce i sugerować, co Chiny powinny zrobić, by rozwiązać ten problem. Seminarium w Nairobi było też szeroko omawiane w chińskich mediach. Ponadto tłumaczenie stosownych materiałów przyczynia się do podnoszenia świadomości i wiedzy na temat problemu dotyczącego BSiL w Afryce, a naukowcom, ośrodkom analitycznym i studentom stworzyło szansę dialogu i debaty na temat kontroli odpowiedzialnych transferów BSiL.

Członkowie grupy roboczej ekspertów z Afryki, Chin i UE ds. broni konwencjonalnej prowadzili ożywioną współpracę, angażując się wspólnie w dialogi strategiczne, prowadząc konsultacje z urzędnikami i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i dołączając do misji wyjaśniających w tej dziedzinie. Członkowie grupy dysponują rozległym i zróżnicowanym doświadczeniem i kontaktami, z których korzysta się, by zrealizować cele projektu. Te doświadczenia i kontakty obejmują m.in. chińską armię, chińskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych, holenderską armię, misje rozbrojenie Narodów Zjednoczonych, zespoły dochodzeniowe NZ ds. embarga na broń, armię Sudanu Południowego, urząd Sudanu Południowego ds. broni strzeleckiej, policję ugandyjską, ugandyjski krajowy punkt kontaktowy ds. BSiL, kenijskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Regionalne Centrum Broni Strzeleckiej i Lekkiej (RECSA) z siedzibą w Nairobi, liczne rządowe i pozarządowe projekty w terenie związane z BSiL oraz kontakty z wieloma dyplomatami, urzędnikami i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego w Europie, Chinach i Afryce.

Prowadzone w ramach projektu dialog strategiczny i działania wspierające miały również zasadnicze znaczenia dla ponownego uwzględnienia kwestii BSiL w programie forum współpracy chińsko-afrykańskiej (FOCAC). Podczas piątej konferencji ministerialnej FOCAC Chiny zobowiązały się do wspierania afrykańskich działań na rzecz zwalczania nielegalnego handlu i obiegu broni strzeleckiej i lekkiej (pkt 2.6, piąta konferencja ministerialna FOCAC, pekiński plan działania na lata 2013–2015).

- II. W ramach długoterminowego komponentu Instrumentu na rzecz Stabilności UE w dalszym ciągu realizowała – **za pośrednictwem regionalnego centrum broni strzeleckiej i lekkiej (RECSA)** z siedzibą w Nairobi – projekt na rzecz wsparcia walki z nielegalnym gromadzeniem broni palnej i amunicji oraz z nielegalnym handlem bronią palną i amunicją w Afryce. Projekt ten przyczynia się do realizacji komponentu „Pokój i Bezpieczeństwo” wspólnej strategii Afryka–UE. Najważniejsze działania dotyczą m.in. wzmocnienia instytucjonalnego wybranych państw i RESCA, propagowania skutecznego zarządzania BSiL (znakowania broni, prowadzenia dokumentacji, zarządzania zapasami i niszczenia), a także opracowywania informacji na temat BSiL. Obecne wsparcie dla RESCA zakończono w czerwcu 2013 r. po ukończeniu badania, w którym analizowano stopień realizacji regionalnych i międzynarodowych zobowiązań w zakresie BSiL w państwach Afryki Subsaharyjskiej. Drugi etap wsparcia UE dla RESCA uzgodniono w grudniu 2012 r., a jego realizację rozpoczęto w lipcu 2013 r. po zakończeniu pierwszego etapu projektu.
- III. 24 czerwca 2013 r. Rada przyjęła decyzję 2013/320/WPZiB zapewniającą **wsparcie UE** w wysokości do 5 mln EUR, **przeznaczone na pomoc władzom Libii** w realizacji ambitnego zadania polegającego na zabezpieczeniu ogromnej ilości zapasów broni konwencjonalnej i amunicji. UE oferuje to wsparcie, aby pomóc właściwym organom Libii wstrzymać dalsze niekontrolowane rozprzestrzenianie broni konwencjonalnej i amunicji, które to zjawisko nadal pogłębia poczucie braku bezpieczeństwa w Libii, państwach sąsiadujących i całym regionie. Pomoc ta stanowi część kompleksowego podejścia UE do wspierania procesu przechodzenia do demokracji, trwałego pokoju i bezpieczeństwa w Libii. Decyzja Rady jest uzupełnieniem działań misji pomocy granicznej UE w Libii służących w perspektywie krótkoterminowej rozwijaniu zdolności Libii do zwiększenia bezpieczeństwa jej granic lądowych, morskich i powietrznych, a w perspektywie długoterminowej – opracowaniu szerszej strategii zintegrowanego zarządzania granicami.
- IV. Ponadto od września 2012 r. w ramach wspólnego projektu organizacji DanChurchAid oraz duńskiej Rady ds. Uchodźców, finansowanego poprzez krótkoterminowy komponent Instrumentu na rzecz Stabilności, prowadzone są szkolenia dla ludności cywilnej w Libii w zakresie ryzyka powodowanego przez BSiL. Projekt ten ma pomóc zmniejszyć liczbę wypadków związanych z BSiL oraz jej optyczną widoczność. DanChurchAid popiera również zamierzenia władz lokalnych w zakresie bezpiecznego zarządzania BSiL w celu zapobieżenia przemocy z wykorzystaniem broni. Dotychczas odbyło się 11 szkoleń dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Obrony dotyczących rozminowywania i usuwania min/niewybuchów. W regionie Trypolisu oczyszczono obszar 96 800 m². Na południu, w rejonie miasta Sabha, podpisano porozumienie dotyczące szkolenia saperów rozbijających niewybuchy, a 2 452 osoby ze środowisk migrantów, straży pożarnej i szkół odbyły szkolenia dotyczące zagrożeń związanych z minami i niewybuchami.

V. W ramach dwóch innych projektów w państwach afrykańskich, finansowanych z krótkoterminowego komponentu Instrumentu na rzecz Stabilności, nadal udzielano wsparcia: 1) rządowi Sudanu Południowego na rzecz kontroli zbrojeń, w szczególności poprzez środki budowania zdolności mające na celu pokojowe ograniczenie liczby niekontrolowanej BSiL pozostającej w rękach cywilów w Sudanie Południowym oraz 2) rządowi Nigru, by mógł skutecznie realizować swoje zobowiązania wynikające z konwencji ECOWAS dotyczącej BSiL oraz Programu działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką oraz zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach. Oba projekty realizowane są przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP).

d) *Ameryka Środkowa*

- I. UE kontynuowała również realizację projektu wspierającego program kontroli broni strzeleckiej i lekkiej w Ameryce Środkowej (CASAC). W ramach długoterminowego komponentu Instrumentu na rzecz Stabilności we wrześniu 2012 r. rozpoczęto drugi etap wsparcia wspomnianego projektu, przy czym partnerem wykonawczym projektu, uprzednio realizowanego przez UNDP, jest Komisja ds. Bezpieczeństwa Systemu Integracji Środkowoamerykańskiej (SICA). Wkład projektu UE w inicjatywę CASAC ma na celu ustanowienie podstaw struktury regionalnej oraz strategii długoterminowej służących zwalczaniu nielegalnego handlu bronią w Ameryce Środkowej – zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym. Przedmiotowy projekt jest realizowany w Ameryce Środkowej oraz krajach sąsiadujących, w tym w regionie Karaibów (ze szczególnym uwzględnieniem Belize, Gwatemali, Salwadoru, Hondurasu, Nikaragui, Kostaryki i Panamy). Do głównych działań należą: organizowanie na szczeblu regionalnym oraz krajowym kampanii i konferencji mających na celu podnoszenie poziomu świadomości społecznej, wzmocnianie krajowych mechanizmów koordynacji i systemów rejestrowania, projekty transgraniczne oraz szkolenia w różnych obszarach.
 - II. Jednocześnie UE przygotowuje obecnie ewentualną decyzję Rady na rzecz wsparcia dalszych działań uzupełniających w zakresie kontroli BSiL w Ameryce Środkowej, aby w szczególności zrealizować cele WPZiB dotyczące niezbędnych prac, które mają być podjęte wspólnie przez oenzyetowski Regionalny Ośrodek ds. Pokoju i Rozbrojenia w Ameryce Łacińskiej i Regionie Karaibów (UNLIREC) i w ramach projektu CASAC z myślą o skutecznym zwalczaniu nielegalnego gromadzenia BSiL oraz amunicji, a także nielegalnego handlu nimi w tym regionie.
 - III. Z krótkoterminowego komponentu Instrumentu na rzecz Stabilności otrzymuje ponadto obecnie wsparcie Instituto de Enseñanza para el Desarrollo Sostenible (IEPADES) realizujący części strategii bezpieczeństwa dla Ameryki Środkowej odnoszące się do BSiL, zwłaszcza wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego w zwalczaniu przestępstw związanych z bronią strzelecką i lekką oraz przemocy z użyciem broni i zapobieganiu tym zjawiskom.
-